

**Tarptautinė mokslinė konferencija
International Scientific Conference**

**TIURKŲ ISTORIJA IR KULTŪRA LIETUVOJE
(615-osioms totorių ir karaimų apgyvendinimo Lietuvos Didžiojoje
Kunigaikštijoje metinėms paminėti)**

**TURKS' HISTORY AND CULTURE IN LITHUANIA
(Dedicated to the 615th Anniversary of the Settlement of Tatars and
Karaimes in the Grand Duchy of Lithuania)**

**2013 m. gegužės 29–31 d.
29th – 31st of May, 2013**

- **PROGRAMA** •
- **PROGRAMME** •

**Vilniaus universiteto Mažoji aula
Universiteto g. 3
Vilnius University Aula Parva – the Small Hall
(30th of May, 2013)
University street 3**

Organizatoriai / Organizers

VILNIAUS UNIVERSITETO ISTORIJOS FAKULTETO
KULTŪRINIŲ BENDRIJŲ STUDIJŲ CENTRAS /
CENTRE FOR STATELESS CULTURES
OF THE FACULTY OF HISTORY OF VILNIUS UNIVERSITY
Universiteto g. 7, LT-01513 Vilnius, Lietuva
Tel. (+370 5) 268 72 93, faksas (+370 5) 268 72 82,
el. paštas statelesscultures@if.vu.lt

VILNIAUS UNIVERSITETO FILOLOGIJOS FAKULTETO
TURKŲ KALBOS CENTRAS /
TURKISH LANGUAGE CENTRE
OF THE FACULTY OF PHILOLOGY OF VILNIUS UNIVERSITY
Universiteto g. 5, LT-01513 Vilnius, Lietuva
Tel. (+370 5) 268 72 26; faksas (+370 5) 268 72 08
el. paštas turkucentras@gmail.com

VILNIAUS APSKRITIES TOTORIŲ BENDRUOMENĖ /
TATAR COMMUNITY OF VILNIUS DISTRICT
Raugyklos g. 25, LT-01140 Vilnius, Lietuva
Tel. (+370 615) 10 166; el. paštas vytogas@delfi.lt

Organizacinis komitetas / Organizing Committee

Doc. Galina Miškinienė (pirmininkė)
Doc. Grigorijus Potašenko
Dr. Emine Atmaca

Koordinatorė / Coordinator

Tatjana Girniuvienė

2013 m. gegužės 29 d., TREČIADIENIS / WEDNESDAY, 29th of May,
Vilniaus universiteto Mažoji aula / Vilnius University Aula Parva – the Small hall

9:30–10:00 Dalyvių registracija / Registration of participants

10:00 Atidarymas / Opening

Pasisako / Speak

Vilniaus universiteto Rektorius prof. *Jūras BANYS*
prof. *Jūras BANYS*, the Rector of Vilnius University

Lietuvos Respublikos Užsienio reikalų ministerijos
_____ of the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of
Lithuania

Lietuvos Respublikos Kultūros ministerijos
_____ of the Ministry of Culture of the Republic of
Lithuania

Turkijos Respublikos Nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius
Lietuvoje *Akin ALGAN*
Akin ALGAN, Extraordinary and Plenipotentiary Ambassador of the
Republic of Turkey to the Republic of Lithuania

Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto dekanas
prof. *Rimvydas PETRAUSKAS*
prof. *Rimvydas PERTRAUSKAS*, the Dean of the Faculty of History of
Vilnius University

Yunus Emre instituto direktoriaus pavaduotojas
doc. *Ebubekir CEYLAN*
ass. prof. *Ebubekir CEYLAN*, the Vice Director of the Yunus Emre
institute

PIRMOJI SEKCIJA / FIRST SECTION

ISTORIJA, KULTŪRA IR RELIGIJA / HISTORY, CULTURE AND RELIGION

Pirmininkai / Chairmen: Tamara BAIRAŠAUSKAITĖ, Czesław ŁAPICZ

10:30–10:50 **Искандер ИЗМАЙЛОВ**
(Институт археологии Академии наук Республики Татарстан)
Битва на Ворскле и ранняя история татар в Великом княжестве Литовском
Vorsklos mūšis ir ankstyvoji totorių istorija Lietuvos Didžiojoje
Kunigaikštijoje / Battle of Vorskla and Early Tatars' History in the Grand
Duchy of Lithuania

10:50–11:10 **Борис ЧЕРКАС**
(Институт истории Украины Национальной академии наук Украины)
Инкорпорация Великим княжеством Литовским западных улусов Золотой Орды в XIV-XV вв. (политико-географические, социально-экономические и демографические аспекты проблемы)
Aukso Ordos vakarų ulusų inkorporacija į Lietuvos Didžiąją Kunigaikštiją
XIV–XV a. (politiniai-geografiniai; socialiniai-ekonominiai ir demografiniai
problemos aspektai) / Incorporation of the Western Uluses of the Golden
Horde in the Grand Duchy of Lithuania in the 14th–15th Centuries (Political,
Geographical, Socio-Economic and Demographic Aspects)

11:10–11:30 **Дина МУСТАФИНА**
(Казанский (Приволжский) федеральный университет)
Документальные материалы о литовских татарах из фондов Национального исторического архива города Гродно (30-е годы XIX века)
Dokumentiniai šaltiniai (XIX amžiaus 3 dešimtmečio) apie Lietuvos totorius
Gardino Nacionalinio istorijos archyvo fonduose / Documentary Materials on
the Lithuanian Tatars in the Collections of the National Historical Archive of
Grodno (3rd Decade of the 19th Century)

11:30–11:50 **Tamara BAIRAŠAUSKAITĖ**
(Lietuvos istorijos institutas)
Татарское землевладение в Виленской губернии во второй половине XIX века
Totorių žemėvalda Vilniaus gubernijoje XIX a. II pusėje / Tatars' Land-
ownership in Vilnius Province in the Second Half of the 19th Century

- 11:50–12:10 **Сергей МИСКЕВИЧ**
(Белорусский государственный университет)
Мусульманское кладбище как источник для изучения истории татар бывшего Великого княжества Литовского
Musulmonų kapinės kaip Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos totorių istorijos tyrimo šaltinis / Muslim Cemeteries as a Source for Studying the History of Tatars of the Former Grand Duchy of Lithuania
- 12:10–13:40 **PIETŲ PERTRAUKA / LUNCH BREAK**
Pirmininkai / Chairmen: Jurgita VERBICKIENĖ, Mehmet AÇA
- 13:40–14:00 **Arie YARIV**
(Tel Aviv University)
The Beginning of Karaim Settlement in the Grand Duchy of Lithuania in Karaim Sources
Karaimų įsikūrimo pradžia Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštijoje karaimų šaltiniuose
- 14:00–14:20 **Jurgita VERBICKIENĖ**
(Vilniaus universitetas)
Izmaelio vaikai: požiūris į musulmonus karaimo Izaoko Trakiškio antikrikščioniškoje polemikoje „Tikėjimo sutvirtinimas“
Дети Измаила: мусульмане глазами Исаака Троцкого в антихристианском полемическом сочинении «Укрепление веры» / Children' of Ismael: Attitude to Muslims in the Anti-Christian Polemic of Karaim Isaak Troki „Strengthening of Faith“
- 14:20–14:40 **Halina KOBECKAITĖ**
Lietuvos karaimai tiurkų kultūros erdvėje
Lithuanian Karaims in the Space of Turkic Culture
- 14:40–15:00 **Czesław ŁAPICZ**
(Uniwersytet Mikołaja Kopernika)
Ислам в диаспоре (на примере татар-мусульман Великого княжества Литовского)
Islamias diasporoje (Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos totorių-musulmonų pavyzdys) / Islam in Diaspora (The Example of the Tatars-Muslims of the Grand Duchy of Lithuania)
- 15:00–15:20 **Апполинария АВРУТИНА**
(Санкт-Петербургский Государственный Университет)
Islam and Sufi Movement in the Territory of the Grand Duchy of Lithuania and Poland
Islamias ir sufi judėjimas Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštijoje ir Lenkijoje

- 15:20–15:40 **Mehmet AÇA**
(Balıkesir university)
Litvanya Tatarları ile Türkiye Türklerinin Doğum Gelenekleri: Karşılaştırmalı Bir İnceleme
Lietuvos totorių ir Turkijos turkų gimimo tradicijos: lyginamoji analizė / Birth Traditions of Lithuanian Tatars and Turks in Turkey: a Comparative Study
- 15:40–16:20 **KAVOS PERTRAUKA / COFFEE BREAK**

ANTROJI SEKCIJA / SECOND SECTION**OSMANŲ IMPERIJOS IR LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAİKŠTIJOS SANTYKIAI RELATIONS BETWEEN THE OTTOMAN EMPIRE AND THE GRAND DUCHY OF LITHUANIA**

Pirmininkai / Chairmen: Tomas ČELKIS, Борис ЧЕРКАС

- 16:20–16:40 **Alemdar YALÇIN**
(Gazi Üniversitesi)
Altınordu Devleti Sonrası Osmanlı Litvanya Prenslığı İlişkisi
Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos ir Osmanų imperijos santykiai po Aukso Ordos žlugimo / Relations between the Grand Duchy of Lithuania and the Ottoman Empire after the Golden Horde Disintegrated
- 16:40–17:00 **Tomas ČELKIS**
(Vilniaus universitetas)
«Соседи» в степи: территориальные контакты Великого княжества Литовского и Османской империи в XV–XVI в.
„Kaimynai“ stepėse: Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos ir Osmanų imperijos teritoriniai kontaktai XV–XVI a. / “Neighbours” in the Steppes: Contacts between the Grand Duchy of Lithuania and the Ottoman Empire in the 15th–16th Centuries
- 17:00–17:20 **Galina MIŠKINIENĖ, Abdulhakim KILINÇ**
(Vilniaus universitetas)
Восточные документы, хранящиеся в рукописном отделе библиотеки Вильнюсского университета: ханские ярлыки и письма приграничных пашей
Rytietiški dokumentai saugomi VU Rankraščių skyriuje: chanų jarlykai ir pasienio pašų laišškai / Oriental Documents in the Manuscript Department of Vilnius University Library: Jarlyks of Chans and Letters of Border Pashas
- 17:20–18:00 **DISKUSIJOS / DISCUSSIONS**

2013 m. gegužės 30 d., **KETVIRTADIENIS / THURSDAY, 30th of May**
 Vilniaus universiteto Mažoji Aula / Vilnius University Aula Parva – the Small Hall

TREČIOJI SEKCIJA / THIRD SECTION

KALBA IR LITERATŪRA / LANGUAGE AND LITERATURE

Pirmininkai / Chairmen: Galina MIŠKINIENĖ, Halil İbrahim USTA

- 10:00–10:20 **Henryk JANKOWSKI**
 (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
Similarities in Some Language Strategies of Muslim Bosnians and Tatars of the Grand Duchy of Lithuania
 Bosnijos musulmonų ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos totorių kai kurių lingvistinių strategijų panašumai
- 10:20–10:40 **Ewa SIEMIENIEC-GOŁAŚ**
 (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie)
Tatar Anthroponyms in Old Polish Sources
 Totorių antroponimai senuose lenkiškuose šaltiniuose
- 10:40–11:00 **Joanna KULWICKA-KAMIŃSKA**
 (Uniwersytet Mikołaja Kopernika)
Anetta LUTO-KAMIŃSKA
 (Polska Akademia nauk w Warszawie)
Linguistic Methods Creating Image of the Muslim in Renaissance Religious Polemic
 Musulmono įvaizdžio konstravimo lingvistiniai metodai Renesanso epochos religinėje polemikoje
- 11:00–11:20 **Vahit TÜRK**
 (İstanbul Kültür Üniversitesi)
Salamon'un Mesellerinde Din Tabirleri
 Religinės idiomos Saliamono istorijose / Religious Idioms in Salamon's Stories
- 11:20–11:40 **Zekeriya KARADAVUT**
 (Akdeniz Üniversitesi)
Karay Atasözlerinin Diğer Türk Halklarının Atasözleriyle Paralellikleri Üzerine
 Karaimų ir kitų tiurkų tautų patarlių palyginimas / Comparison of Karaim Proverbs with Other Turkic Communities' Proverbs

- 11:40-12:00 **Tülay ÇULHA**
 (Kocaeli Üniversitesi)
Kültürün Serüveni: Trakay Diyalektinden Örnekler
 Kultūrų ryšiai: karaimų trakų dialekto pavyzdžiai / Relations of Cultures: Examples from the Trakai Karaim Dialect

12:00–13:00 **PIETŲ PERTRAUKA / LUNCH BREAK**

Pirmininkai / Chairmen: Henryk JANKOWSKI, Ирина СЫНKOBA

- 13:00–13:20 **Halil İbrahim USTA**
 (Ankara Üniversitesi)
Исторический обзор первых подстрочных переводов Корана
 Pirmi interlineariniai Korano vertimai: istorinė apžvalga / Historical Overview of the First Interlinear Translation of the Qur'an (on the Basis of the Turkic Languages)
- 13:20–13:40 **Михаил ТАРЕЛКО**
 (Национальная академия наук Беларуси)
Тefsиры татар бывшего Великого княжества Литовского
 Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos totorių tefsirai / Tafsirs of the Tatars of the Grand Duchy of Lithuania.
- 13:40–14:00 **Дмитрий СЕВРУК**
 (Белорусский государственный университет)
Тюркскоязычная рукопись из одной частной коллекции рукописей белорусских татар
 Tiurkų kalba parašytas rankraštis, saugomas vienoje privačioje Baltarusijos totorių rankraščių kolekcijoje / Turkic Manuscript from a Private Collection of Belarusian Tatar Manuscripts
- 14:00–14:20 **Marek DZIEKAN**
 (Uniwersytet Łódzki)
Кахин? Шаман? Колдун? Как стать фалджем по хамаилу Александровича
 Kahinas? Šamanas? Burtininkas? Kaip tapti faldžėjumi pagal Aleksandrovičiaus hamailą / Kahin? Shaman? Sorcerer? How to become a Faldjey according to the Khamail of Alexandrovich

14:20–14:40 **Emine ATMACA**
(Vilniaus universitetas)
Litvan Tatar Türklerine Ait Hamail Kitapları ve Nemëzis Köyünde Bulunan İki Hamail Kitabı
Lietuvos totorių hamailai: apie du Nemëžio totorių bendruomenės saugomus hamailus / Lithuanian Tatars' Hamails: about Two Hamail Books Preserved in the Nemëzis Tatar Community

14:40–15:00 **Hüseyin DURGUT**
(Balıkesir Üniversitesi)
Litvanya Tatarlarına Ait Elyazmalarında Bulunan Türkçe Metinlerin Dil Özellikleri: “Miracname” Esasında
Lietuvos totorių rankraščiuose esančio Miradžname teksto kalbiniai ypatumai / Linguistic Features of Miracname Texts in Manuscripts of the Lithuanian Tatars

15:00–15:40 **KAVOS PERTRAUKA / COFFEE BREAK**

KETVIRTOJI SEKCIJA / FORTH SECTION

TAUTOS TRANSFORMACIJA XX-XXI A. / TRANSFORMATION OF THE NATION IN THE 20TH–21ST CENTURIES

Pirmininkai / Chairmen: Adas JAKUBAUSKAS, Диляра УСМАНОВА

15:40–16:00 **Диляра УСМАНОВА**
(Казанский (Приволжский) федеральный университет)
Контакты волго-уральских и польско-литовских татар в первой четверти XX в.: культурно-религиозные и общественно-политические связи в мусульманской умме России
Volgos-Uralo ir Lietuvos-Lenkijos totorių kontaktai pirmame XX a. ketvirtyje: kultūriniai-religiniai ir visuomeniniai-politiniai ryšiai musulmoniškoje Rusijos umoje / Contacts of Volga-Ural and Polish-Lithuanian Tatars in the First Quarter of the 20th Century: Cultural-Religious and Socio-Political Relations in the Muslim Ummah of Russia

16:00–16:20 **Альфина СИБГАТУЛЛИНА**
(Институт Востоковедения Российской Академии Наук)
Материалы периодической печати казанских татар о мусульманах Прибалтики (нач. XX в.)
XX a. pr. Kazanės totorių periodinių leidinių publikacijos apie Pabaltijo musulmonus / Publications about Baltic Muslims in the Periodicals of the Kazan Tatars (Beginning of the 20th Century)

16:20–16:40 **Ирина СЫНKOBA**
(Минский институт управления)
Религиозная письменность белорусских татар в послевоенный период: конец традиции?...
Pokario laikotarpio Baltarusijos totorių religinė raštija: tradicijos pabaiga?... / Religious Writing of the Belarusian Tatars in the Postwar Period: the End of Tradition?...

16:40–17:00 **Adas JAKUBAUSKAS**
(Mykolo Romerio Universitetas)
Lietuvos totorių bendruomenė XX a. – XXI a.
The Lithuanian Tatar Community in the 20th – 21st Centuries

17:00–17:20 **Dovilė TROSKOVAITĖ**
(Klaipėdos universitetas)
Is there only one Homeland? The Changing Image of Trakai and Crimea in the Self-Identity of the Karaims in the 19th – 20th centuries
Ar Tėvynė tik viena? Krymo ir Trakų vaizdinių kaita karaimų savivokoje XIX – XX a.

17:20–17:40 **Yücel ÖZTÜRK**
(Sakarya Üniversitesi)
Thoughts on the Importance and Responses on the International Karaim Symposium in Bilecik, Turkey
Tarptautinio karaimų simpoziumo Bilecik'e (Turkija) atgarsiai

17:40–18:20 **KAVOS PERTRAUKA / COFFEE BREAK**

18:20–19:00 **BAIGIAMOJI DISKUSIJA / THE FINAL DISCUSSION**

2013 m. gegužės 31 d., PENKTADIENIS / FRIDAY, 31st of May

Išvyka / Excursion

Vilnius – Keturiasdešimt totorių kaimas – Nemėžis – Trakai – Vilnius

Išvykos metu planuojama aplankyti totorių mečetes (Keturiasdešimt totorių kaime ir Nemėžyje) ir karaimų kenesą (Trakuose), diskutuoti su bendruomenių atstovais. /

Mosques in Keturiasdešimt totorių village and in Nemėžis and kenesa in Trakai will be visited.
Meetings and discussions with the representatives of communities will be held.

Nemėžio bendruomenę pristatys Tairas Kuznecovas /

Nemėžis Tatar community will be represented by Tairas Kuznecovas

Keturiasdešimt totorių kaimo totorių bendruomenę pristatys Fatima Buinovska /
Keturiasdešimt totorių village community will be represented by Fatima Buinovska

Karaimų bendruomenę pristatys Zenonas Firkovič ir Irina Špakovskaja /
Karaim community will be represented by Zenonas Firkovič and Irina Špakovskaja

DALYVIŲ SĄRAŠAS

VARDAS, PAVARDĖ / NAME, SURNAME	INSTITUCIJA / INSTITUTION	EL. PAŠTAS / E-MAIL
Prof. dr. Mehmet AÇA	Balikesir university	mehmetaca@balikesir.edu.tr
Prof. habil. dr. Tamara BAIRAŠAUSKAITĖ	Lietuvos istorijos institutas	tamara.bairauskaite@if.vu.lt
Prof. dr hab. Marek DZIEKAN	Uniwersytet Łódzki	mmdziekan@interia.pl
Prof. dr hab. Henryk JANKOWSKI	Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu	henko@amu.edu.pl
Prof. dr hab. Czesław ŁAPICZ	Uniwersytet Mikołaja Kopernika	henko@amu.edu.pl
Prof. dr. Yücel ÖZTÜRK	Sakarya Üniversitesi	yozturk@sakarya.edu.tr
Prof. dr hab. Ewa SIEMIENIEC-GOŁAŚ	Uniwersytet Jagielloński w Krakowie	udsiemie@cyf-kr.edu.pl
Prof. dr. Halil İbrahim USTA	Ankara Üniversitesi	husta@ankara.edu.tr
Prof. dr. Vahit TÜRK	İstanbul Kültür Üniversitesi	vahitturk1@hotmail.com
Prof. dr. Alemdar YALÇIN	Gazi Üniversitesi	alemdaryalcin@hotmail.com
Проф. д-р Диляра УСМАНОВА	Казанский (Приволжский) федеральный университет	dusmanova2000@mail.ru

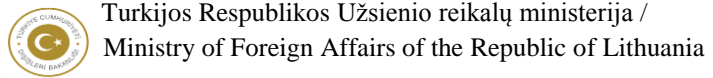
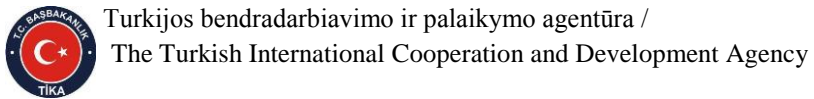
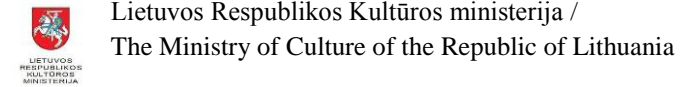
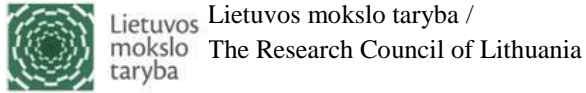
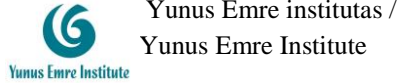
PROGRAMA • PROGRAMME

Doc. dr. Adas JAKUBAUSKAS	Mykolo Romerio universitetas	jakubauskas@gmail.com
Assoc. prof. dr. Zekeriya KARADAVUT	Akdeniz Üniversitesi	karadavutz@yahoo.com
Doc. dr. Galina MIŠKINIENĖ	Vilniaus universitetas	galina.miskiniene@flf.vu.lt
Doc. dr. Jurgita VERBICKIENĖ	Vilniaus universitetas	jurgita.verbickiene@if.vu.lt
Доц. д-р Апполинария АВРУТИНА	Санкт-Петербургский Государственный Университет	apollinaria1@yahoo.com
Доц. д-р Дина МУСТАФИНА	Казанский (Приволжский) федеральный университет	maktub29@yandex.ru
Доц. д-р Альфина СИБГАТУЛЛИНА	Институт Востоковедения Российской Академии Наук	alfinelif@gmail.com
Доц. д-р Ирина СЫНKOBA	Минский институт управления	isynkova@yahoo.com
Доц. д-р Михаил ТАРЕЛКО	Национальная академия наук Беларуси	tarelko_michael@yahoo.com
Dr. Emine ATMACA	Vilniaus universitetas	eatmaca@sakarya.edu.tr
Dr. Tomas ČELKIS	Vilniaus universitetas	pastas.tc@gmail.com
Dr. Tülay ÇULHA	Kocaeli Üniversitesi	tulay.culha@kocaeli.edu.tr
Dr. Hüseyin DURGUT	Balikesir Üniversitesi	hu_durgut@hotmail.com
Dr Joanna KULWICKA- KAMIŃSKA	Uniwersytet Mikołaja Kopernika	asiakk2@o2.pl

PROGRAMA • PROGRAMME

Д-р Искандер ИЗМАЙЛОВ	Институт археологии Академии наук Республики Татарстан	ismail@inbox.ru
Д-р Борис ЧЕРКАС	Институт истории Украины Национальной академии наук Украины	borys_ch@mail.ru
Д-р Дмитрий СЕВРУК	Белорусский государственный университет	dmitry.sevruk@gmail.com
Abdulhakim KILINÇ	Vilniaus universitetas	alemdaryalcin@gazi.edu.tr
Anetta LUTO- KAMIŃSKA	Polska Akademia nauk w Warszawie	aluto@poczta.onet.pl
Dovilė TROSKOVAITĖ	Klaipėdos universitetas	dovile.troskovaite@gmail.com
Arie YARIV	Tel Aviv University	yarivarie@walla.com
Сергей МИСКЕВИЧ	Белорусский государственный университет	jozef-jakubowski@rambler.ru

Rėmėjai / Sponsors:

Partneriai:

Nemėžio totorių bendruomenė /
Nemėžis Tatar community

Keturiasdešimt totorių kaimo bendruomenė /
Keturiasdešimt totorių community

